

Závazné stanovisko komory za mimovládne neziskové organizácie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím

Dňa 7. apríla 2025 sa na pôde Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR konalo rokovanie komory mimovládnych neziskových organizácií Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, na ktoré boli pozvaní predkladatelia poslaneckého návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245) predloženej poslancami Dagmar Kramplovou, Milanom Garajom, Adamom Lučanským a pozmeňovacom návrhu poslanca Adama Lučanského k tomuto návrhu, ďalej len („novela“).

Predkladatelia novely sa napriek pozvaníu na rokovaní nezúčastnili.

Rokovanie bolo zvolané na základe požiadavky komory za mimovládne neziskové organizácie.

Komora za mimovládne neziskové organizácie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zásadne nesúhlasí s novelou a žiada o jej stiahnutie z rokovania Národnej rady SR.

Odôvodnenie:

Predmetná novela bola predložená ako poslanecké návrhy a preto nebola predmetom riadneho medzirezortného pripomienkového konania. Uvedený návrh vážnym spôsobom zasahuje do nezávislosti a fungovania mimovládnych neziskových organizácií, ktoré vykonávajú svoju činnosť v prospech najzraniteľnejších skupín obyvateľov SR, ktorými sú aj osoby so zdravotným postihnutím.

Podľa čl. 4 ods.3 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím majú členské štáty povinnosť pri vytváraní a uplatňovaní zákonodarstva a politik zameraných na vykonávanie tohto dohovoru a pri rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím, dôkladne konzultovať s osobami so zdravotným postihnutím vrátane detí so zdravotným postihnutím a budú s nimi aktívne spolupracovať prostredníctvom ich reprezentatívnych organizácií. Táto povinnosť nebola zo strany štátu splnená. Zároveň je v rozpore s čl. 33 ods. 3 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý zaväzuje členské štáty, že občianska spoločnosť a najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie sú zahrnuté do procesu monitorovania a na vnútroštátnej úrovni sa plne na ňom zúčastňujú.

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh definuje lobing ako priame alebo nepriame ovplyvňovanie rozhodovania verejného funkcionára, vedúceho štátneho zamestnanca v služobnom úrade, ktorým je kancelária prezidenta Slovenskej republiky, ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, alebo osoby, ktorá poskytuje poradenské služby alebo spracúva odborné podklady pre prezidenta Slovenskej republiky, člena vlády, štátneho tajomníka alebo vedúceho ostatného ústredného orgánu štátnej správy, pri výkone jeho funkcie. Vymedzuje, čo sa nepovažuje za činnosť lobingu, a to „činnosť odborových organizácií

zamestnávateľov a športových organizácií zapísaných v registri právnických osôb v športe podľa osobitného predpisu“, čo je diskriminujúce voči ostatným mimovládny neziskovým organizáciám.

Novela vymedzením lobingu vytvára právnu neistotu. Zároveň vymedzenie lobingu v predmetnom návrhu je podľa nášho názoru v rozpore s právom na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy, ako aj čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ustanovenie o lobingu je nejasné, neurčité a pôsobí stigmatizujúco, v praxi je nevykonateľné, napríklad aj preto, lebo nie je reálne, aby štatutár organizácie osôb so zdravotným postihnutím, ktorá má 1 000 členov mal vedomosť o tom, aké iniciatívy jeho členovia realizujú voči verejným funkcionárom a vedúcim štátnym zamestnancom v zmysle uvedenej novely.

Novelou dochádza k neprimeranej administratívnej záťaži mimovládnych neziskových organizácií (výkazy o transparentnosti, správy o lobingu, poskytovanie informácií podľa Zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ako aj k vytváraniu nadmerného štátneho dohľadu, čo vedie k rozporu s právom na slobodu združovania podľa čl. 29 Ústavy a čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj k rozporu s princípom právnej istoty podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy. Vzhľadom na vyššie uvedené konštatujeme, že novelou budú obmedzené ako personálne, tak aj finančné kapacity mimovládnych neziskových organizácií.

Problematickým aspektom je aj zverejňovanie osobných údajov darcov, čo môže byť v rozpore s právom na súkromie, ktoré garantuje čl. 19 ods. 2 Ústavy, ako aj čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Členovia Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím (komora za mimovládne neziskové organizácie)

Branislav Mamojka, predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím

Iveta Mišová, reprezentantka skupiny organizácií osôb s mentálnym postihnutím

Ľubica Vyberalová, reprezentantka skupiny organizácií osôb s mentálnym postihnutím

Alžbeta Lukovičová, reprezentantka skupiny organizácií osôb s chronickými ochoreniami

Ľubica Bergmannová, reprezentantka skupiny organizácií osôb s chronickými ochoreniami

Laura Hammer, reprezentantka skupiny organizácií osôb s duševnými poruchami a poruchami správania

Mária Helexová, reprezentantka skupiny organizácií osôb s duševnými poruchami a poruchami správania

Katarína Kluková, reprezentantka skupiny organizácií osôb so sluchovým postihnutím

Jana Barčák Filipová, reprezentantka skupiny organizácií osôb so sluchovým postihnutím

Tibor Kőböl, reprezentant skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím

Marcela Václavková Konrádová, reprezentantka skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím

Milan Měchura, reprezentant skupiny organizácií osôb so zrakovým postihnutím

Jozef Šimko, reprezentant skupiny organizácií osôb so zrakovým postihnutím

Monika Fričová, reprezentantka skupiny organizácií, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím bez ohľadu na druh zdravotného postihnutia
Marek Machata, reprezentant skupiny organizácií, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím bez ohľadu na druh zdravotného postihnutia
Jana Badáňová, Slovenská únia podporovaného zamestnávania
Daniela Pochybová, Konfederácia odborových zväzov SR

Rozdeľovník:

- Richard Raši- predseda Národnej rady SR
- Peter Žiga- podpredseda Národnej rady SR
- Tibor Gašpar- podpredseda Národnej rady SR
- Andrej Danko- podpredseda Národnej rady SR
- Dagmar Kramplová – poslankyňa Národnej rady SR
- Milan Garaj – poslanec Národnej rady SR
- Adam Lučanský – poslanec Národnej rady SR
- Výbor Národnej rady SR pre sociálne veci
- Výbor Národnej rady SR pre ľudské práva a národnostné menšiny
- Ústavnoprávny výbor Národnej rady SR
- Robert Fico- predseda vlády SR
- Erik Tomáš - minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predseda Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím